

ПРОТОКОЛ

СЪБИТИЕ: Работна среща

ТЕМА: „Набиране на идеи в подкрепа на подпомагане на интелигентни селища (smart villages) и решения в България“

ДАТА: 28 юни 2022 г.

МЯСТО: х-л Метрополитън, гр. София

МОДЕРАТОР: Таня Георгиева и Даниела Михайлова, ключови експерти към Звеното за управление (ЗУ) на Националната селска мрежа (НСМ)

ЛЕКТОРИ и презентиращи: Maria-Christina MAKRANDREOU от Генерална дирекция „Земеделие и селски райони“ (ГД АГРИ), Policy officer, Unit B3 Social sustainability (онлайн) на ЕК; Методи Методиев, национален експерт по проектите Smart Rural 21 и Smart Rural 27; Емилия Шушарова- секретар на НЧ „Любен Каравелов - 1897“ в село Куртово Конаре; Илия Годев- секретар на НЧ „Проф. д-р „Асен Златаров 1927 в с. Смилян (онлайн)

БРОЙ участници: 25 и 3ма онлайн чрез платформата Zoom

ОСНОВНИ ЦЕЛИ: Запознаване и привличане на заинтересованите страни в тематичната работа на НСМ по приоритетна за ЕК и нова за страната ни тема „Smart Villages“; да се създадат условия за взаимен обмен на опит, знания и информация с цел подпомагане на прилагането на интелигентни селища и решения в България; да бъдат генерирани нови решения и предложения от заинтересованите страни въз основа на добри европейски практики и националния опит; да се установи какви партньорства, комуникационни връзки и нови механизми биха способствали за подпомагане на прилагането на интелигентни селища и решения в България; да бъде получена обратна връзка по темата от широк кръг заинтересовани страни и своевременно ѝ адресиране към УО с предложения, във връзка с подготовката на новия програмен период; да се мобилизират заинтересованите страни в тематичната работа на

ПРЕДСТАВИТЕЛИ/заинтересовани страни: представители на МИГ-Раковски, МИРГ- МИРГ Шабла – Каварна – Балчик (онлайн), общ. Раковски, НСОРБ, платформа АГОРА, ИАИ към ССА, ССА, УНСС, НБУ, експерти от УО на ПРСР 2014-2020 и УО на ПМДР 2014-2020, АМС „ЦКЗ“, сдружение „Институт за агрострагии и иновации“, НЧ „Любен Каравелов - 1897“ в с. Куртово Конаре; НЧ „Проф. д-р „Асен Златаров 1927 в с. Смилян (онлайн), читалище "П.К. Яворов 1867" в Чирпан, експерти от ЗУ на НСМ.

КОМЕНТАРИ/бележки: Г-жа Таня Георгиева откри заседанието, обърна внимание на някои организационни аспекти, свързани с попълването на анкетата за оценка на събитието и регистриране в присъствения списък, след което приветства гост- лектора от ГД АГРИ на ЕК г-жа Макрандреу, която презентира онлайн концепцията за „интелигентните селища“ и възможностите за тяхната подкрепа в стратегическите планове по ОСП и извън тях, чрез други ЕС-инструменти. Експертът на ЕК предостави полезни информационни ресурси по темата, вкл. за реализирани/проекти в изпълнение/ в ЕС.

След кратка дискусия по нейната презентация, в рамките на която г-жа Макрандреу даде разяснения по въпроса за възможните интервенции от Стратегическите планове по ОСП 2023-2027, по които да се приложи концепцията, срещата продължи с презентация на г-н Методи Методиев. Той представи хронолгията в появата на този подход от европейските институции; целите, развитието на концепцията за “Smart Villages” и прилагането ѝ в страните от ЕС; необходимостта от подкрепа; работата по проектите на ГД АГРИ – SmartRural 21 и SmartRural 27. Това е подход за местно развитие в селските райони, който характеризира динамиката и посоките на тяхното развитие в контекста на предизвикателствата пред тях в настоящия момент. Методиев поясни, че концепцията за „интелигентни селища“ се очаква да бъде прилагана в селските райони като цялостен подход на основата на стратегия (или концепция) за неговото приложение и/или като отделни, самостоятелни иновативни социални, технологични и/или цифрови решения, съответстващи на принципите на тази концепция. В рамките на неговата презентация участниците се включваха с мнения, а експертът даваше разяснения с примери от ЕС, след което бе направена видеопрезентация на успешен проект в ЕС.

В следобедна част след паузата за обяд, бе презентирано и видео с добър пример от Финландия "Raundanmaa Smart Village", който участниците обсъдиха в контекста на приложимостта на определени идеи и в България.

Г-жа Емилия Шушарова от НЧ „Любен Каравелов - 1897” представи опита на село Куртово Конаре в разработването на стратегия за „интелигентно селище“ във връзка с проекта SmartRural 21, както и за инициативите на читалището за мобилизиране на общността за възраждане на земеделските традиции и създаване на кулинарен и туристически продукт „Куртово конаре фест“ (фестивал на чушките, доматиите, традиционните храни и занаяти), който се провежда ежегодно от 2009 г. и с всяка година се разраства неговия мащаб, както и подкрепата от общността.

Г-жа Емилия Лисичкова от платформа АГОРА коментира, че в България има читалища с потенциал, но е необходимо внимание и средства първо за изграждане на местен капацитет, а след това и развитие на подобни инициативи и концепции. Тя сподели, че е участвала в изготвянето на ценен експертен анализ на предходното ЗУ на НСМ (към ПРСР 2007-2013) относно потенциала на читалищата в страната, на който обаче не е обърнато внимание. Според нея е много negliжирано отношението на държавата спрямо читалищата и не се развива/използва капацитета дори и там, където има потенциал за развитие.

Илия Годев от НЧ „Проф. д-р „Асен Златаров 1927 разказа (онлайн) историята на с. Смилян за трансформация на местната икономика и развитие на база специфичния местен продукт, Смилянския боб, в съчетание със стопанско оползотворяване на местните природни и производствени дадености.

В хода на дискусиите представителите на НСОРБ представиха своя опит по изпълнение на проект „ГАЛОП“ по ФМ на ЕИП и ключовите параметри на 10-те пилотни целеви територии, ангажирани по него. Те откриха общото между пилотните инициативи на ГД АГРИ и на Сдружението – смяната на ритъма и алгоритъма по планиране и финансиране на местното развитие. Според тях се търси/иска: 1) осъзнаване на нуждата от смяна на курса; 2) опознаване на местния потенциал – богато стопанско, културно-историческо и природно наследство; 3) мобилизиране на общността за единно мислене и действие; 4) подготовка на ясни „стратегии“ със засилен бизнес/практически елемент; 5) гъвкаво ползване на наличните собствени, местни, национални и дори международни източници на техническа и финансова подкрепа.

Оживена дискусия протече относно възможностите за подкрепа на интелигентни селища и решения в селските райони в България в рамките на подхода ВОМР. Бяха изразени различни мнения, че основен двигател за изпълнението на такива концепции би следвало да са общините, други пък- МИГи, но почти всички участници се съгласиха, че всеки представител/организация от даде местна общност може да бъде двигател, ако срещне подкрепата и дейното участие на общността.

В заключение, всички присъстващи се обединиха около идеята, че подобен вид срещи с широк кръг заинтересовани страни, би било добре да бъдат организирани отново, че има много съвместна работа по това да се постигне разбиране у нас (сред институции, местни общности, местни власти и бизнес) относно това кои проблеми на селските райони биха могли да се разрешат чрез прилагането на концепцията за „интелигентните селища“ и интелигентните решения, а и как биха могли да се финансират подобни инициативи.

По време на срещата бе идентифицирана необходимостта от създаването на формат, в който вече ангажираните страни да продължат съвместната си работа, както и чрез допълнително задълбочено проучване на европейските примери да се изготвят препоръки към УО, касаещи текущото стратегическо програмиране по ОСП за периода 2023-2027. Г-жа Георгиева от ЗУ разясни какви са възможностите на ЗУ по проекта по отношение на изготвяне на проучвания, съвместна работа в рамките на ТРГ към НСМ и получи предложения от участниците да аргументира пред УО темата и създаването на ТРГ за “smart villages”, както и ЗУ да привлече експерти за проучването и препоръките.

Експертите на ЗУ на НСМ поеа ангажимент за реализирането на тези предложения, благодариха за участието и изразената готовност на присъстващите за съвместна последваща работа по темата.

Работна среща започна с регистрация в 10 ч. и приключи с дискусия малко след 16:30 ч.